

(Vefatının 20. Yılında)

**BİR ANADOLU HİKÂYESİ: ŞEVKET
BULUT¹**

Mustafa KARABULUT²

1. Hayatı

Şevket Bulut (31.07.1936-17.09.1996), 1970 yılından itibaren eserlerini vermeye başlamış bir hikâyecimizdir. Çeşitli dergilerde de hikâyeleri çıkan Bulut'un sekiz hikâye kitabı mevcuttur. Yazarın bu kitaplarında toplam 126 hikâye yer alır. Türk hikâyeciliğinde 1970 sonrasında daha iyi anlaşılabilmesi bakımından Şevket Bulut'un hikâyeleri büyük önem taşır.

Şevket Bulut, 31 Temmuz 1936 yılında Kilis'in Musabeyli bucağına bağlı bir köyde dünyaya gelir. Babasının ismi Mehmet, annesinin Meryem'dir. II. Dünya Savaşı dolayısıyla babası askere alınan Bulut, ailesiyle birlikte 1944 yılında Sapkanlı köyüne taşınır. Bulut'un babası, 1944 yılında "Kefensiz Ölüler" hikâyesinde de anlatılan bazı sebepler dolayısıyla çok genç yaşta mide kanamasından ölür. Şevket Bulut Kilis Cumhuriyet İlkokulu'nu 1951 yılında bitirir. İlkokulu bitirince 1952'de Devlet Yatılı Sınavı'nı kazanarak Adana Yapı Enstitüsü'nde okumaya başlar. Anadolu insanını okul yıllarında tanıyan Bulut, 1957 yılında okuldan mezun olur. 1952'de annesi vefat edince iki kardeşiyle birlikte anneannesinin yanına sığınır. Dedesinin yaptığı minarecilik ve yontuculuk mesleklerini kardeşi Hikmet'le beraber öğrenir. 1957-1959 yılları arasında Erzurum Teknikler Okulu'nda okuyarak inşaat teknikeri olur.

Şevket Bulut, stajını Devlet Demir Yolları'nın Kars-Sarıkamış yöresinde inşa ettiği "Büyüktünel" inşaatında yapar. 1959'da mezun olduktan sonra Kahramanmaraş Millî Eğitim Müdürlüğü'nde inşaat teknikeri olarak görev alır. 1970 yılında ise Kahramanmaraş Bayındırlık Müdürlüğü'nde çalışmaya başlar. Şevket Bulut'un eşi Hatice Hanım bu hususta şöyle der: "Rahmetli Şevket Bey, Kilis'te doğmuş, öksüz ve yetim büyümüş. Yıllar önce Adana'da çok sevdiği arkadaşı Kahramanmaraşlı Remzi Duyar'la tanışmış. Erzurum'da Okulu bitirince de gelmek istediği için tayin listesinde öncelik vermiş Kahramanmaraş'a. Arkadaş sevgisi ve saygısı onu buraya yerleşmeye ikna etmiş. Remzi Duyar da bizim akrabamızdı. Dolayısıyla tanışmamız bu akrabalığa

¹ Bu yazının hazırlanmasında şu eserden yararlanılmıştır: Mustafa Karabulut, Şevket Bulut, Hayatı ve Eserleri, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 1997.

² Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Adıyaman. E-mail: mkarabulut@adiyaman.edu.tr

dayanıyor. Rahmetli eşimin Maraş sevdası bambaşkaydı, çok severdi burayı."³

Şevket Bulut 1970 yılına kadar halk tarzında şiir yazarken bu yıldan sonra sadece hikâye yazmaya başlar. 1982-1986 yılları arasında Sivas Yapı İşleri 16. Bölge Müdürlüğü ile Sivas Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü'nde görev yapan Bulut 1986 yılında emekli olur.⁴ Bulut, sanat hayatının son dönemi ile ilgili olarak 12 Eylül 1980 İhtilali'nin kendisinde büyük etkiler yaptığını, kendi benliğini yeniden değerlendirme imkânı bulduğunu, 1985-1995 arasında hikâye yazmadığını söyler. Yazar, bu dönemi bir tefekkür devresi olarak değerlendirdikten sonra hikâye yazmaya yeniden başladığını ifade eder.

Şevket Bulut Kahramanmaraş'ta "Dergâh İnşaat Bürosu" ismini verdiği büroda taahhüt işleri ve teknik işler yaparak ailesinin geçimini sağlamaya çalışır. Oğuz Paköz, yazarın bu dönemle ilgili şu değerlendirmelerde bulunur: "Dergâh giderek bir inşaat bürosu olmaktan çıkmıştı. Orada ülke sorunları konuşulur, sanat konuşulur olmuştuk. Sıklıkla Bahattin Karakoç ile Arif Eren'i görürdüm."⁵

Bu dönemde yazmaya devam eden Bulut, sürekli üretken bir tempoyla çalışmaya devam eder. Bulut bu hususta şöyle der: "Eşim Kahramanmaraşlıdır. İki kızım ve bir oğlum var. Dört torun sahibiyim... Ömrümün sonuna yaklaşmama rağmen edebî çalışmalarım da kendimi daha işin başında sayıyorum. Yazmak benim için büyük bir tutkudur. Hakk'ın rızasını, halkın sevgisini kazanmak için yazıyorum. Benim için geride bırakacağım en büyük miras kaleminin ürünleridir."⁶

Türk hikâyeciliğinin önemli şahsiyetlerinden biri olan Şevket Bulut, 17 Eylül 1996 tarihinde vefat eder.

2. Edebî Şahsiyeti

Bulut'un edebî faaliyetleri şiirle başlar. İlk şiiri 1955 yılında "Genç Kilis" gazetesinde yayımlanır. O, "Bulut Ozan" mahlasıyla atışmalar ve koşmalar da yazar. Bulut; Galip Keleş, Ahmet Çıtak, Abdurrahim Karakoç, Hayati Vasfî gibi ünlü halk ozanlarıyla gazetelerde atışmalar yapar. Şevket Bulut'un *Gönül Defterim* isimli şiir kitabı 1960 yılında çıkar. Bu eserde halk tarzında yazılmış koşma ve güzellmeler yer alır.

Şevket Bulut görevli olarak çalıştığı dönem Kahramanmaraş'ın 500'den fazla köyünü tanıma imkânı

³ Yasemin Ünsal, Eşi Hatice Bulut'la Bir Söyleşi ve Şevket Bulut'a Dair, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran 2007, s.12-13.

⁴ İbrahim Erşahin, Folklor Malzemesinin Modern Türk Hikâyesinde Kullanılması ve Şevket Bulut Örneği, Yüksek Lisans Tezi, 1996, Kahramanmaraş.

⁵ Oğuz Paköz, Bir Şevket Bulut Vardı, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran 2007, s.1.

⁶ Ahmet Türk, "Şevket Bulut ile Yapılan Son Konuşma", Dergâh, Edebiyat, Sanat, Kültür Dergisi, C. VII, S. 82. Aralık 1996.

bulduğundan bu yörelere ait kelimeler, deyimler, menkıbeler, hikâyeler ve folklor unsurlarını derleme şansını elde eder. “Şevket Bulut, sözlü ve yazılı kültürümüzün, halkımızın hayat, gelenek, inanç vb. tarihsel, toplumsal yapımızın asıl kurucu öğelerinin daha küçük yaştan itibaren, bilinçli bir şekilde ayırımında olmasa bile tam ortasından vurup geçen bir hayat yolunda yürümüştür. Doğu, Güney ve Güneydoğu bölgelerinin insanî, kültürel ve tarihsel birikimini, bizzat yaşayan bir tanık olarak küçük yaşlardan itibaren tanıma ve bu birikimle donanma şansını yakalamıştır.”⁷

Şevket Bulut’un hikâyeleri 1970-1996 yıllarındaki Kahramanmaraş ve çevresinin adeta bir fotoğrafıdır. “O tıpkı halk hikâyecileri gibi Kahramanmaraş’ın hikâyesini anlatmıştır. Yaşadığı ilin coğrafyasını adım adım gezmiş ve bu coğrafyayı bir gergef gibi ilmik ilmik işleyerek hikâyelerine mekân eylemiştir. Kavşut Köyü, Döngel, Kılavuzlu, Kürtül... köyleri; Süleymanlı bucağı, Ekinözü, Elbistan, Andırın, Afşin, Pazarcık, Göksun... ilçeleri; caddesi, okulu, askerlik şubesi, camisi, Yörükselim, Mağaralı, Pınarbaşı mahalleleriyle, 12 Şubat Bayramıyla hikâyelerinde Kahramanmaraş tablolamıştır.”⁸

Bulut, hikâyelerini ve şiirlerini Hareket, Hisar, Doğuş-Edebiyat, Adımlar (Erzurum), Ozanca (Gaziantep), Akpınar (Kilis) gibi dergilerde yayınlamıştır. Ayrıca Adana Bugün, Kent Gazetesi, Hududeli Gazetesi, Küçük Dergi, Töre, Milli Eğitim ve Kültür, Türk Edebiyatı gibi çeşitli gazete ve dergilerde de yazdığını görmekteyiz.⁹

İlk hikâyesi olan “Odacı Mehmet Efendi”, 1970 yılında Hareket dergisinde yayınlanır (Sayı:58). Daha sonra ise birçok önemli dergide hikâyelerini yazmaya devam eder. Şevket Bulut’un sekiz hikâye kitabı vardır. **Al Karısı**, yazarın ilk hikâye kitabı olup 1971 yılında Hareket Yayınları arasında çıkar. Eserin ikinci baskısı (tarihsiz) Dergâh Yayınları tarafından yapılır. Bu eserde 16 hikâye yer alır kitap 180 sayfadan ibarettir. İkinci kitabı 1974’te yine Hareket Yayınları’na yayınlanan **Sarı Arabalar**’dır. Bu eser 142 sayfa olup 11 hikâyeden oluşur. Üçüncü Kitabı **Dilek Çınarı**, 1975 yılında Türk Edebiyatı Vakfı tarafından yayınlanır. Eser 190 sayfadan oluşmuştur ve içerisinde 13 hikâye bulunur. Bulut’un dördüncü hikâye kitabı ise **Kefensiz Ölüler**’dir. Eser 1984 yılında yayınlanır. Dergâh Yayınları tarafından çıkan eser 128 sayfa ve 13 hikâyeden ibarettir.

Bulut’un beşinci hikâye kitabı **Sınırdaki Tarla** ismiyle 1996 yılında Dolunay Yayınları tarafından yayınlanmıştır. Eser 156 sayfadan oluşmuş, içerisinde 15 hikâye bulunmaktadır. Yazarın altıncı kitabı yine Dolunay Yayınları’ndan çıkan **Yıkık Minare**’dir. Bu eser 1996

yılında yayınlanmış ve 173 sayfadan ibaret olup, içerisinde 15 hikâye yer almaktadır. Bulut’un yedinci kitabı olan **Baharı Göremeyen Çocuklar**, 1996 yılında Dolunay Yayınları tarafından yayınlanmıştır. Bu kitapta 15 hikâye vardır ve eser 201 sayfadan oluşur. Şevket Bulut’un bu yedi kitabından başka kendisinin vefatından on bir yıl sonra 2007 yılında Dolunay Yayınları’ndan çıkan **Derin Kuyu**, son hikâye kitabı olarak bilinir. Bu kitapta 15 hikâye vardır ve eser 180 sayfadan ibarettir

Şevket Bulut’un “Oynaş” ile “Kuyruğu Kesilen At” (Obalar ve Atlar ismiyle) isimli iki hikâyesi kısa metrajlı drama olarak filme alınmıştır. “Oynaş”, 12 Mayıs 1977 tarihinde TRT televizyonunda gösterilmiştir. Ayrıca “Kuyruğu Kesilen At” isimli hikâye ise 1979-1980 yıllarında filme alınmıştır. Şevket Bulut’un en önemli ödülü Kayseri Sanatçılar Derneği tarafından, 1981 yılında, “yılın hikâyecisi” seçilmesidir. Şevket Bulut, Cumhuriyet döneminin 100 önemli hikâyecisi arasında gösterilmiştir.¹⁰

Bulut, Adana, Erzurum, Ordu, Kahramanmaraş, Sivas gibi çeşitli bölgelerde görevi gereği bulunmuş ve Anadolu insanını çok yakından tanıyıp gözlemlemiştir. “Hikâyelerinde Anadolu gözlemlerinden yola çıkar. Gözlemleri en zengin ve gerçek malzemeler olarak onun öykülerinin örgüsünde yerli yerine oturmuştur.”¹¹

Şevket Bulut’un hikâyelerinde geleneksel anlatım unsurları ile mahalli dil unsurlarının başarıyla kullanıldığını görmekteyiz. Yazar, eserlerinde halk dilini geniş ölçüde yer verirken, deyim, atasözü, dua, beddua... gibi geleneksel anlatım ürünlerini sıkça kullanmıştır. “Bulut’un üslubu yalın, kelime hazinesi zengindi. Mahalli kelimelerden, deyimlerden, atasözlerinden, menkıbelerden ve masallardan faydalanarak kendine özgü bir Türkçeyle *Anadolu hikâyeleri* yazdı. Kahramanların nükteli konuşmaları bir zenginlik getirdi eserlerine. En önemlisi Anadolu gerçeklerini yalın bir ifadeyle, değer yargılarımızı zedelemeyen, toplumda sınıf ayrımı yapmadan konu edindi hikâyelerinde.”¹²

Şevket Bulut’un hikâyelerinin ana unsuru Anadolu insanının hayat karşısındaki motifler, değerler ve biçimleridir. “Köylerde içtimaileşmiş, kökleşmiş hurafelerin toplum üstündeki aldığı şekil, davranış ve düşüncesini normları; ayrıca köy ve kasaba insanının dertleri,

⁷ Ömer Lekesiz, Yeni Türk Edebiyatında Öykü-4, Kaknüs Yayınları, İstanbul 2001, s.186.

⁸ Ramazan Avcı, Şevket Bulut ve Kahramanmaraş, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran 2007, s.10.

⁹ Ahmet Türk, agy.

¹⁰ Mustafa Karabulut, Şevket Bulut’un Hayatı ve Hikâye Anlayışı, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 2, Sayfa: 183-190, Elazığ 2002, s.186.

¹¹ Mustafa Okumuş, Şevket Bulut’u Anmak Bir Vefa Borcudur, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran 2007, s.14.

¹² Arif Eren, Bir Anadolu Hikâyecisi Şevket Bulut, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran 2007, s.3.

acıları, gelenekleri, yoksullukları sade ve rahat bir Türkçe ile işlenir.”¹³

Bulut'a göre aydınlar köylüye hor bakmamalı, her aydın bulunduğu yöredeki bir köyü kalkındırmaya çalışmalıdır. Ancak böyle olursa geri kalmış köy kalmayacaktır. Önce toplumda anlayış, birlik ve beraberlik gerekmektedir. Ancak bu şekilde toplum olarak istenilen seviyeye gelinecektir.

Şevket Bulut'un hikâyelerinde Müslümanlar, gayrimüslimler, Aleviler, Sünniler vb. farklı din ve mezhepten kişiler Yazar, milliyet ayrımı yapmamaya özen gösterir. Bununla birlikte özellikle *Yıkık Minare* adlı kitabındaki dört hikâyede (Kör Kuyu, Kible, Son Arzu I-II) Ermenilere ve Ermeni meselesine değinir. “Yazar, “Son Arzu”da realiteyi ihmal etmeden ideali gözetir.”¹⁴

“Meydandaki Gazi” adlı hikâyede, öldürülen iki Alevi öğretmenin cenazesinin camiye götürülmesi sırasında provokatörlerin halkı kışkırtmasıyla olaylar başlar. Kurtuluş Savaşı yıllarında Fransızları kovan Maraş halkı bu defa birbirinin canına kıymaya başlamıştır. “1978 olayları Kahramanmaraş'ta acının, elemin doruğa tırmandığı, çeteler savaşı diye anılan ve Fransızlara karşı girilen mücadelenin hatırlandığı günlerdir. 1920'deki çete savaşının 1978'den farkı yabancılara ve içerideki azınlıklara karşı yapılmış bir mücadele olmasıdır. 1978'deki ise içeride kardeşin kardeşle mücadelesi, çatışması dikkati çekiyo.”¹⁵

Şevket Bulut'un hikâyelerinde insanların birbirine yabancılaşması aile yapısının bozulması gibi konular sık sık işlenir. Şevket Bulut, birlik ve beraberlikten yana olan bir yazar olup milli ve manevi değerlere sahip çıkılmasını ister. Bu bağlamda toplumun en küçük yapı taşı aileye büyük önem verir. “Bulut, ailedeki çözülme, namus ve ahlak kavramlarındaki çöküntüyü ders verici biçimde işler. Ailenin iç huzursuzluğuna sebep, değerlerin kaybıdır. Özellikle güneydoğu illerinde sıkça görülen kuma getirme aile düzenini bozar.”¹⁶

Sonuç

Şevket Bulut hikâyecilerimiz içerisinde önemli bir yere sahiptir. Kendisi ise Türk hikâyecilerinden Ömer Seyfettin, Sait Faik, Sabahattin Ali ve Memduh Şevket Esendal'ı; yabancılardan ise Çehov ile Maupassant'ı

severek okuduğunu belirtmiştir. Bu yönüyle yazar, Ömer Seyfettin, R. Nuri Güntekin, Refik Halit Karay, hikâyeciliğinin bir devamı sayılır.

Şevket Bulut kendisini halkın problemlerini çözmek için adanmış bir “halk adamı” olarak nitelendirir. Halka devamlı destek çıkan, aydını halkla bütünleştirmeye çağıran, milli ve manevi değerlere sahip çıkan Bulut, 17 Eylül 1996 tarihinde Hakk'ın rahmetine kavuşur. Ruhu şâd olsun!

Kaynakça

AVCI, Ramazan (2007), Şevket Bulut ve Kahramanmaraş, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran.

EREN, Arif (2007), Bir Anadolu Hikâyecisi Şevket Bulut, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran.

İLBEY, Ahmet Doğan (2007), Anadolu Türk Hikâyeciliğinin Ustası: Şevket Bulut, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran.

KARABULUT, Mustafa (1997), Şevket Bulut Hayatı ve Eserleri, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

KARABULUT, Mustafa (2002), Şevket Bulut'un Hayatı ve Hikâye Anlayışı, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 2, Sayfa: 183-190, Elazığ.

KARABULUT, Mustafa (2006), Şevket Bulut'un Hikâyelerinde Toplumsal Değişim, Türk Dili, Sayı: 658.

KÖK, Mustafa (2007), Şevket Bulut'u Hatırlarken, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran.

LEKESİZ, Ömer (2001), Yeni Türk Edebiyatında Öykü-4, İstanbul: Kaknüs Yayınları.

OKUMUŞ, Mustafa (2007), Şevket Bulut'u Anmak Bir Vefa Borcudur, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran.

PAKÖZ, Oğuz (2007), Bir Şevket Bulut Vardı, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran.

SÖZBİLİCİ, Şaban (2007), Şevket Bulut'un “Meydandaki Gazi” Hikâyesi, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran.

TÜRK, Ahmet (1996). Şevket Bulut ile Yapılan Son Konuşma, Dergâh, Edebiyat Sanat Kültür Dergisi, C. VII, Sayı: 82, Aralık.

ÜNSAL, Yasemin (2007), Eşi Hatice Bulut'la Bir Söyleşi ve Şevket Bulut'a Dair, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran.

¹³ Ahmet Doğan İlbeY, Anadolu Türk Hikâyeciliğinin Ustası: Şevket Bulut, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran, s.9.

¹⁴ Mustafa Kök, Şevket Bulut'u Hatırlarken, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran 2007, s.20.

¹⁵ Şaban Sözbilici, Şevket Bulut'un “Meydandaki Gazi” Hikâyesi, Alkış, 2 Aylık Kültür Sanat Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 33, Mayıs-Haziran 2007, s.26.

¹⁶ Mustafa Karabulut, Şevket Bulut'un Hikâyelerinde Toplumsal Değişim, Türk Dili, Sayı: 658, Ekim 2006, s.356.